

CZYTAM I ROZUMIEM

*Program naprawczy umiejętności czytania ze zrozumieniem
uczniów w Zespole Szkół Sportowych w Mysłowicach.*

Opracowały:

mgr Urszula Gołda
mgr Monika Mol
mgr Mirosława Styczeń

MYSŁOWICE 2003

PODSTAWA PROGRAMOWA

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

I ETAP EDUKACYJNY

Klasy I – III

KSZTAŁCENIE ZINTEGROWANE

Cele edukacyjne

Wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, w tym w szczególności:

- 1). umiejętności służących zdobywaniu wiedzy (czytania, pisania i liczenia), (...)

II ETAP EDUKACYJNY

Klasy IV– VI

Cele edukacyjne:

Wspomaganie umiejętności porozumiewania się uczniów i wprowadzania ich w świat kultury, zwłaszcza przez:

- 1). kształcenie sprawności mówienia, słuchania, czytania i pisania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych,
- 2). ujawnianie zainteresowań, możliwości i potrzeb oraz językowych i czytelniczych umiejętności uczniów po to, aby wyznaczyć stosowne dla nich cele, (...)
- 3). rozbudzanie motywacji czytania i rozwijanie umiejętności odbioru dzieł literackich i innych testów kultury, także audiowizualnych, a przez nie przybliżanie rozumienia człowieka i świata; wprowadzanie w tradycję kultury narodowej i europejskiej, (...)

Cel główny:

Umiejętność czytania głośnego i cichego ze zrozumieniem tekstu.

Cele operacyjne:

- *Uczeń posiada umiejętności:*
- *Spostrzeganie obrazów graficznych.*
- *Wiązanie obrazów graficznych z wyobrażeniami pozajęzykowymi, czyli zrozumienie znaczenia grupy przeczytanych słów.*
- *Pamiętanie sensu przeczytanych wyrazów w czasie czytania następnej grupy wyrazów.*
- *Domyślanie się dalszego ciągu czytanego tekstu tj. przewidywanie i kojarzenie znaczeń w pewne całości myślowe.*
- *Kontroli – weryfikacji przewidywań.*
- *Sprawnego rozpoznawania tekstu(opis, opowiadanie).*
- *Rozumienie treści rozpoznawanego tekstu.*
- *Szybkiego kojarzenia rozpoznawanych i rozumianych znaków dźwiękowych dźwiękami*
- *Ćwiczenia narządów artykulacyjnych w wyraźnym ich odtwarzaniu.*
- *Regulacji tego odtwarzania poprzez modulację, intonację głosu, stosowanie pauz oraz odpowiedniego rytmu i oddechu we właściwym miejscu.*

Aby osiągnąć zamierzone cele program ten musi być realizowany na wszystkich przedmiotach.

Poniżej zamieszczamy niektóre ćwiczenia kształtujące umiejętności czytania głośnego i cichego ze zrozumieniem. Pamiętać jednak należy, iż stopień trudności poszczególnych tekstów i obrazów powinno się dostosować do indywidualnych możliwości ucznia i poziomu kształcenia.

- układanie jak największej ilości pytań do danego tekstu.
- zaznaczanie właściwej odpowiedzi (test wyboru).
- dzielenie zwanego tekstu na wyrazy i zdania.
- wypełnianie druku wg podanej instrukcji.
- rozumienie informacji zawartych w różnego typu diagramach, mapach, rozkładach jazdy itp.
- korzystanie z różnych źródeł informacji (słowniki, encyklopedie, multimedia).

Kształtowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem

- Struktura czynności czytania.
- Istota czytania ze zrozumieniem (jak należy rozumieć tekst).
- Rodzaje rozumienia tekstów (dosłownie i domyślnie).
- Rodzaje ćwiczeń przygotowujących do czytania ze zrozumieniem.
- Praca z tekstem.

Nauka czytania jest jednym z najważniejszych zadań języka polskiego w klasach początkowych. Czytanie jest procesem złożonym i dynamicznym, zależnym od poziomu funkcjonowania centralnego układu nerwowego oraz poziomu sprawności poszczególnych analizatorów i związków zachodzących między nimi.

Na proces ten składają się :

- zjawiska fizyczne
- zjawiska fizjologiczne
- zjawiska psychologiczne

Na siatkówce oczu powstają obrazy graficzne stanowiące odbicie czytanego tekstu- mamy tu do czynienia ze *zjawiskiem fizycznym*. Z chwilą powstania takiego obrazu zaczyna się *proces fizjologiczny*, mianowicie przesłanie nerwem wzrokowym obrazu jako impulsu do części korowej analizatora wzrokowego, gdzie dokonuje się spostrzeżenie znaków graficznych, a więc *element* już *psychiczny*. Psychiczna strona procesu czytania w dalszym jego przebiegu polega na pobudzaniu procesów kojarzenia oraz interpretacji impulsów wzrokowych. Przy czytaniu głośnym proces ten wydłuża się. Następuje transmisja impulsów z ośrodków wzrokowych w mózgu do ośrodków motorycznych mowy, a stąd do odpowiednich narządów artykulacyjnych. Pobudzenie tych narządów prowadzi do wymówienia słów składających się na odczytany tekst. Dynamika procesu czytania dotyczy między innymi ruchów gałki ocznej. W toku czytania oko wykonuje trzy rodzaje ruchów:

- ruch postępowy - od lewej strony ku prawej wzdłuż linii czytanego tekstu
- ruch zwrotny - od końca jednej linii tekstu do początku linii następnej
- ruch wsteczny - umożliwia ponowny odbiór obrazu graficznego w przypadku pomyłki lub niezrozumienia czytanego tekstu

Ruch oczu przy czytaniu nie jest równomierny, lecz dokonuje się skokami, które są przedzielone pauzami. Właściwe czytanie odbywa się w czasie tych pauz. Czas zużyty na pauzy ruchowe jest miernikiem biegiwości w czytaniu: im przerwy spoczynkowe trwają krócej w ciągu całego czasu czytania, tym proces czytania jest szybszy, czytanie jest sprawniejsze. Tak więc w skład procesu czytania wchodzi trzy elementy:

- *wzrokowy (grafomat)
- * słuchowo - dźwiękowy (fonemat) } wyobrażenia językowe
- * znaczeniowy czyli logiczny - wyobrażenia pozajęzykowe

Dopiero te trzy elementy tworzą strukturę, będącą wynikiem dokonanej przez osobę czytającą syntezy wyobrażeń językowych (grafomatu z fonematem) i pozajęzykowych (znaczenie, rozumienie wyrazu). Owa synteza wyobrażeń językowych i pozajęzykowych stanowi istotę procesu czytania. Elementy te dotyczą tylko recepcji tzn. przyjęcia, zrozumienia i nauczenia się tego, co autor usiłował przekazać nam w tekście. Uwzględnienie tylko recepcji świadczy o biernym potraktowaniu czytania. Uczniowie powinni przyzwyczajać się do *czytania twórczego* tzn. by z przeczytanego tekstu mogli wysuwać nowe idee, czerpać pomysły do nowej działalności, odkrywać problemy, dochodzić do nowych myśli i uczuć. Krótko mówiąc istotę zrozumienia stanowi uchwycenie jego sensu, czyli treści. Może to być sens dosłowny albo sens dodatkowy. Rozumienie tego co się czyta polega więc na docieraniu myślą bezpośrednio do sytuacji i przedmiotów, do których odnosi się tekst i na uzyskaniu swobody, w dalszym myślowym operowaniu nimi. Obecnie uwzględnia się wyższe stopnie rozumienia tekstu: interpretację i czytanie krytyczne.

Interpretacja polega na umiejętności wydobywania ukrytego znaczenia - "czytanie między wierszami", a więc:

- możliwości wyciągania wniosków, rozważań o przyczynach i skutkach,
- zastanawianie się nad tym co miało miejsce pomiędzy poszczególnymi wydarzeniami,
- przewidywanie, co nastąpi dalej,
- wyjaśnianie znaczenia wypowiedzi i przebiegu wydarzeń
- czynienie porównań, identyfikacji, zamierzeń autora.

Czytanie krytyczne obejmuje rozumienie dosłowne oraz interpretację. Czytający ocenia jakość, wartość, wiarygodność tego, co czyta.

Umiejętność rozpoznawania znaków graficznych i ich przekładanie na język mówiony, to ważne, ale niewystarczające elementy czytania, bowiem w procesie czytania zasadniczą rolę odgrywa czynnik psychologiczny, czyli uchwycenie sensu i zrozumienie treści tekstu.

Na proces czytania ze zrozumieniem składa się:

- spostrzeganie obrazów graficznych,
- wiązanie obrazów graficznych z wyobrażeniami pozajęzykowymi, czyli zrozumienie znaczenia grupy przeczytanych słów,
- pamiętanie sensu przeczytanych wyrazów, w czasie czytania następnej grupy słów,
- domyślanie się dalszego ciągu czytanego tekstu tj. przewidywanie,
- kojarzenie znaczeń w pewne całości myślowe,
- kontrola- weryfikacja przewidywań.

Tak, więc istotą czytania ze zrozumieniem jest kojarzenie obrazów i ich fonetycznych odpowiedników tj. wyobrażeń językowych (przy głośnym czytaniu) lub samych obrazów graficznych (przy czytaniu cichym) z odpowiadającymi im znaczeniami. Zrozumienie tekstu zależy od kilku czynników, a przede wszystkim od wprawy w czytaniu, budowy zdań, stylu autora czytanego tekstu. Do zrozumienia tekstu uczniowie muszą być odpowiednio przygotowani pod względem techniki czytania, językowym i rzeczowym. Przygotowanie techniczne polega na zdobyciu dostatecznej wprawy w czytaniu. Przygotowanie językowe dotyczy znajomości znaczeń słów, wyrażeń i zwrotów tj. posiadania znajomości słownictwa zawartego w tekście. Przygotowanie rzeczowe obejmuje opanowanie wiadomości niezbędnych do zrozumienia czytanego tekstu.

Kształtowanie umiejętności cichego czytania obejmuje czynności dydaktyczne mające na celu umożliwianie uczniom:

- opanowanie techniki sprawnego rozpoznawania tekstu,
- rozumienie treści rozpoznawanego tekstu.

Natomiast przy kształtowaniu umiejętności głośnego czytania wymaga się dodatkowo:

- szybszego kojarzenia rozpoznawanych i rozumianych znaków z dźwiękami,
- ćwiczenia narządów artykulacyjnych w wyraźnym ich odtwarzaniu,

- regulacji tego odtwarzania po przez modulację intonację głosu, stosowanie pauz (gramatycznych, logicznych i psychologicznych) oraz odpowiedniego rytmu i oddechu we właściwym miejscu.

Ciche czytanie ze zrozumieniem możliwe jest tylko na podłożu śladów i związków wytworzonym w czytaniu głośnym. Przy cichym czytaniu uczeń nie ma kontroli słuchowej nad czytany tekst i ujmując treść wyrazu jedynie za pośrednictwem analizatora wzrokowego. Czytanie to stosowane na tekstach nie opanowanych w czytaniu głośnym nie daje efektu, a nawet zniechęca dziecko do czytania. Część zdania albo poszczególne słowa w zdaniu nie opanowane w czytaniu głośnym przeszkadzają dziecku w uchwyceniu treści tekstu czytanego po cichu.

Ćwiczenia kształtujące umiejętność czytania ze zrozumieniem w poszczególnych klasach:

KLASA I

- odszukiwanie liter i wyrazów w tekście (można je podkreślać, liczyć, szukać wyrazu podstawowego na dalszych stronach książki),
- odszukiwanie zdań w tekście,
- wyszukiwanie imion dzieci, nazw zwierząt, zabawek, sprzętów, itp.
- układanie wyrazów z liter alfabetu ruchomego,
- wykonanie polecenia zapisanego na tablicy,
- układanie zdań łatwych i trudniejszych z rozsypanych wyrazów,
- układanie wyrazów (ewentualnie krótkich zdań) z rozsypanek sylabowych,
- dobieranie kartek zawierających pytania i odpowiedzi,
- dobieranie obrazków do zdań i odwrotnie (zdań do obrazków),
- grupowanie kartek z wyrazami do obrazka,
- segregowanie kartek z wyrazami wg porządku podanego przez nauczyciela,
- pisanie odpowiedzi na pytania uwidocznione na tablicy,
- poszukiwanie w tekście odpowiedzi na postawione pytania

KLASA II

- wyszukiwanie fragmentów odnoszących się do osób i miejsca akcji,
- wyszukiwanie fragmentów związanych z ilustracją,
- wyszukiwanie fragmentów które można zilustrować,
- ilustrowanie treści wytworami plastycznymi jako przygotowanie do planu,
- rozsypanki wyrazowe i zdaniowe,
- układanie opowiadania z rozsypanych zdań,
- segregowanie wyrazów (np. wg części mowy)
- loteryjki ortograficzne

KLASA III

- zdawanie sprawy z treści po jednorazowym czytaniu,
- wyodrębnianie postaci i zdarzeń w utworach literackich,

- odróżnianie zdarzeń istotnych od mniej istotnych,
- wskazywanie postaci głównych i drugorzędnych,
- wyszukiwanie fragmentów zawierających opis wyglądu i cech bohatera,
- ustalanie kolejności zdarzeń,
- wskazywanie wydarzenia decydującego o zmianie w postępowaniu bohatera,
- wybieranie najpiękniejszych i najważniejszych fragmentów opowiadania,
- wyróżnianie w tekstach opowiadań, opisów, dialogów,
- wskazywanie głównej myśli utworu,
- nadawanie innego tytułu opowiadania

Ćwiczenia te mają na celu kształtowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem oraz aktywizację uczniów i pobudzanie ich do sprawnego spostrzegania, logicznego myślenia i zapamiętywania. W zależności od charakteru pracy myślowej uczniów oraz rodzaju tekstu, sposoby omawiania tekstów można podzielić na dwie grupy:

1. Analizujące sposoby omawiania tekstów - nawiązywanie treści utworu do spostrzeżeń i przeżyć; ustalanie kolejności zdarzeń i wiązanie ich w logiczną całość; wyodrębnianie fragmentów mających formę opowiadania, opisu itp.
2. Syntetyzujące sposoby omawiania tekstów - zdawanie sprawy z treści czytanki po cichym przeczytaniu tekstu, podział czytanki na wyodrębniające się części logiczne, nadawanie im tytułów.

Analizujące sposoby omawiania tekstu możemy podzielić na trzy etapy :

I. Przygotowanie do odbioru tekstu

- rzeczowe - filmy, wycieczki pobudzające wyobraźnię uczniów w określonym kierunku, omawianie obrazów, fotografii, pogadanka wstępna
- słownikowe - odwołujemy się do doświadczeń uczniów, nauczyciel ingeruje tylko wtedy, gdy przypuszcza, że uczniowie nie potrafią tego uczynić, albo gdy ich wyjaśnienia są nie pełne lub błędne, należy pamiętać o konieczności przyzwyczajania uczniów do korzystania z odsyłaczy, a w miarę możliwości, także ze słowników i encyklopedii.

II. Ukierunkowane czytanie - każdą czytankę czy wiersz traktujemy jako pewnego rodzaju całość, która w odpowiedni sposób powinna oddziaływać na wyobraźnię i sferę emocjonalną uczuć, dlatego pierwszym czytaniem obejmujemy cały tekst.

III. Opracowanie treści tekstu - w klasie pierwszej omawianie tekstu rozpoczynamy od swobodnego wypowiedziania się dzieci na temat treści, później przechodzimy do sposobów zbliżonych do analizy utworu, dążymy do wniknięcia przez dziecko w szczegółową treść tekstu, poddajemy ocenie występujące tam postaci, doprowadzamy do pewnych uogólnień.

Ćwiczenia w charakterze analitycznym:

- Nawiązanie treści czytanki do przeżyć i spostrzeżeń dzieci - jest to praca o charakterze analizującym i może występować w dwóch odmianach. Pierwsza wychodzi od przeżyć dzieci, poczym nauczyciel przechodzi do zapoznawania uczniów z treścią czytanki i porównywania jej z tymi przeżyciami i doświadczeniami, druga na czynnościach odwrotnych.
- Zestawienie treści czytanki z ilustracją - "dobra" ilustracja przedstawia treść w sposób plastyczny - kształtem i barwą, przez co pobudza wyobraźnię i niejednokrotnie lepiej wyjaśnia dziecku niektóre pojęcia niż słowo.
- Wyodrębnianie zdarzeń w tekście - jest to trudna forma pracy, stosuje się ją jako formę pomocniczą do układania planu.
- Ustalanie kolejności zdarzeń - może mieć zastosowanie w utworach, w których występuje wyraźna akcja tzn., kiedy zdarzenia są ze sobą związane przyczynowo (opowiadania, baśnie, legendy).
- Wyodrębnienie postaci - ma na celu przygotowanie uczniów do charakterystyki osób. Należy dobierać czytanki o wyraźnie zarysowanych sylwetkach bohaterów.
- Wyszukiwanie w tekście urywków wskazanych przez nauczyciela.
- Wyodrębnianie fragmentów o charakterze opowiadanie i opisu.
- Określanie miejsca akcji.
- Układanie i zapisywanie planu - jest to trudna forma pracy z tekstem, polega na dobrym zrozumieniu treści, podzieleniu jej na logiczne części i streszczeniu każdej z tych części w jednym zdaniu.

Syntetyzujące sposoby omawiania tekstu nie wymagają analizującej postawy czytelniczej, ale się na niej opierają. Zmierzają one do uchwycenia myśli przewodniej tekstu, wyciągania wniosków, uogólnień dokonywanych na podstawie tekstu.

Do ćwiczeń o charakterze syntetycznym należą:

- Zdawanie sprawy z treści tekstu po jego przeczytaniu.
- Ilustrowanie przeczytanego tekstu w dowolnych technikach plastycznych.
- Formułowanie wniosków, własnych sądów na podstawie tekstu oraz ich uzasadnianie.
- Nadawanie tytułów fragmentom tekstu lub ilustracjom, zmiana tytułu tekstu.
- Ocena postępowania bohatera.
- Opowiadanie treści tekstu swoimi słowami.

Stosowanie tak zróżnicowanych form pracy z tekstem, zmusza ucznia do kilkakrotnego powracania do tekstu, by odczytać odpowiednie jego fragmenty w celu uzasadnienia zajętego stanowiska. Jest to doskonała okazja nie tylko do wyrabiania umiejętności czytania ze zrozumieniem, ale i do doskonalenia techniki czytania.

Umiejętność czytania ze zrozumieniem jest jednym z zasadniczych warunków powodzenia ucznia w szkole i stanowi podstawę do pracy samokształceniowej prowadzonej przez całe życie.

Czytanie ze zrozumieniem
w nauczaniu zintegrowanym.

TEST I. Przeczytaj tekst i dokładnie wykonaj polecenia.

Jesienny spacer.

Nadeszła jesień. Park zmienił się nie do poznania. Drzewa i krzewy wyglądają inaczej niż latem. Zielone dotychczas liście zrobiły się różnokolorowe - żółte, pomarańczowe i czerwone.

Kasia, Krzyś i Jędrzek przyszli dziś do parku, aby zebrać dary jesieni: kasztany, żołędzie, korale jarzębiny i liście.

Kasia jest drugoklasistką i do szkoły musi przygotować zielnik. Wysuszone różnobarwne liście wklei do zeszytu i podpisze nazwę drzewa, z którego pochodzą.

Krzyś, uczeń pierwszej klasy, będzie zbierał kasztany i żołędzie. W szkole zrobi z nich śmieszne ludziki. Umówił się z Tomkiem, kolegą z ławki, że będą to żołędziowi i kasztanowi rycerze.

Mały Jędrzek, choć przedszkolak, też ma pracę domową - musi zbierać liście i jarzębinę. W przedszkolu będzie z nich robił portret pani Jesieni.

Dzieci bardzo lubią jesiennie zadania domowe.

1. Uzupełnij zdanie:

Do parku wybrały się dzieci: ....., ...,
i .....

2. Otocz pętlą te dary jesieni, których dzieci nie zbierały w parku.

kastany	grzyby	żołędzie
jabłka	kolorowe liście	jarzębina

3. Co dzieci będą robiły z darów jesieni? Połącz linią imiona dzieci z czynnościami, które wykonywały.

Krzyś	portret pani Jesieni z liści i koralu jarzębiny
Kasia	ludziki z kasztanów i jarzębiny
Jędrzek	zielnik

4. Kim jest Tomek? Podkreśl właściwą odpowiedź.

- a) kolegą Kasi
- b) bratem Jędrka
- c) kolegą Krzysia

5. Dlaczego Krzyś zbierał w parku kasztany i żołądźcie? Podkreśl w tekście zdania, które są odpowiedzią na to pytanie.

6. Co to jest "zielnik"? Podkreśl prawidłową odpowiedź:

a) ogródek szkolny,

b) bukiet z liści,

c) zeszyt z wklejonymi i podpisanymi liśćmi i roślinami.

TEST II. Uważnie przeczytaj tekst i dokładnie wykonaj polecenia.

Zagadkowe przechwalanki

A.

Jestem piękny i potężny. Mój masywny pień pokrywa chropowata, ciemnoszara kora. Mam już chyba sto lat, ale wcale nie czuję się stary. Moje ogromne konary wznoszą się ku słońcu niczym ramiona olbrzyma. Nazywają mnie królem drzew. Ale nie dlatego, że mam koronę z kolorowych liści. Wiosną i latem mieniają się one różnymi odcieniami zieleni. Jesienią przybierają barwę żółci, brązu i czerwieni. Są błyszczące i sztywne. Mają charakterystyczny kształt: wydłużony, z dużymi wgłębieniami po bokach. Wyglądają jak otoczone falbanką. Pośród gałęzi i liści kołyszą się moje owoce, podobne do malutkich ludzików w czapeczkach. Są one doskonałym pożywieniem dla dzików. Jeśli dobrze poszukacie, to znajdziecie mnie w dąbrowie.

B.

Mnie też nazywają królem. Też jestem piękny i potężny. Moją koroną jest puszysta, bujna grzywa wokół szyi. Mam cztery potężne łapy i długi, gruby ogon. Opędzam się nim od natrętnych owadów. Choć nieco przypominam kota, nie radzę wam się do mnie zbliżać. Moje ostre, wielkie kły budzą respekt i szacunek. Uwielbiam polowania, z których to mnie przypada największa, czyli "lwia część" zdobyczy. Słabsi ode mnie muszą zadowolić się resztkami. Moją ojczyzną jest Afryka. Moja nazwa ukryła się w wyrazach: lewkonia, odlew, polewaczka.

Podkreśl prawidłowe odpowiedzi.

1. Postaciami, które się przechwalają są:

- a) dąb, słoń,
- b) dąb, lew,
- c) lew, brzoza.

2. Wspólnym określeniem opisywanych postaci jest:

- a) leń,
- b) król,
- c) zazdrośnik.

3. "Lwia część" znaczy:

- a) duży kęs,
- b) odrobinka,
- c) największa część.

4. Dlaczego dąb i lwa nazwano "królami"?

- a) Mieli korony.
- b) Byli piękni i potężni.
- c) Byli piękni, potężni i mieli korony.

5. Skreśl zdania fałszywe:

- a) Żołędzie to owoce leszczyny.
- b) Lwy mają skrzydła.
- c) Dziki lubią żołędzie.
- d) Drzewa to rośliny rosnące nisko przy ziemi.
- e) Żołędzie można znaleźć w dąbrowie.

TEST III.. Przeczytaj śmieszne pytania. Podkreśl **TAK** lub **NIE**.

a) Czy pieniądze spacerują po parku?

TAK NIE

b) Czy sól jest słodka?

TAK NIE

c) Czy słońce grzeje i świeci?

TAK NIE

d) Czy obiad to pora roku?

TAK NIE

e) Czy woda jest mokra?

TAK NIE

f) Czy koty lubią żółędzie?

TAK NIE

g) Czy twoja koleżanka jest chłopcem?

TAK NIE

h) Czy drzewa rosną w lesie?

TAK NIE

\

i) Czy twój kolega jest chłopcem?

TAK NIE

j) Czy na drzewie rosną tulipany?

TAK NIE

k) Czy jabłko jest drzewem?

TAK NIE

l) Czy Stanisław to imię dziewczynki?

TAK NIE

m) Czy nos służy do wężowania?

TAK NIE

n) Czy jadasz książki?

TAK NIE

o) Czy czytasz jajka?

TAK NIE

p) Czy ptaki mają pióra?

TAK NIE

2. W każdym zdaniu znajdź nazwę zwierzęcia. Napisz ją obok.

a) Zebranie wszystkich śmieci zabrało nam sporo czasu. ....

b) Bardzo lubię prasować. ....

c) Zbliża się zakończenie roku szkolnego. ....

d) Podlewanie kwiatów sprawia mi dużą przyjemność. ....

e) Budzik zadzwonił o piątej rano. ....

f) Wieczorem oglądaliśmy zachód słońca. ....

TEST V. Uważnie przeczytaj i dokładnie wykonaj polecenia.

1. Przeczytaj zdania i narysuj przy każdym odpowiedni znaczek:

- kółkiem - prośbę dziecka o kupno komputera,
- trójkątem - prośbę spikerki telewizyjnej,
- prostokątem - prośbę chłopca o wymianę znaczków na nalepki,
- krzyżykiem - prośbę sąsiadki o pożyczanie soli,
- gwiazdką - zdania, które nie są prośbami.

a) Mamusiu, proszę, kup mi tę różową bluzkę.

b) Mamo, mam prośbę, zobaczmy komputer Jacka.

c) Mamo, proszę, kup mi komputer.

d) Oglądajcie nas, proszę, jutro o godzinie 13.00 w programie pierwszym.

e) Chciałabym zostać spikerką telewizyjną.

f) Na urodziny dostałem komputer.

g) Czy byłaby pani tak dobra i pożyczyła mi szklankę cukru?

h) Czy mogłaby pani pożyczyć mi trochę soli?

i) W sklepie nie było soli.

j) Pokaż mi swój komputer.

k) Od kilku lat zbieram znaczki.

l) Czy możesz wymienić się ze mną znaczkami?

ł) Czy chciałbyś swoje znaczki wymienić na moje nalepki?

2. Połącz pasujące do siebie części zdań.

Jeśli umyłeś zęby,

wyrzuć śmieci.

Zanim wyjdiesz grać w piłkę,

to gaś światło i kładź się spać.

Ty wytrzymaj tablicę,

a mama zawiesza firanki.

Jeśli chcesz wyjść w taką pogodę,

a ja przyniosę kredę.

Tatuś myje okno,

to chociaż weź parasol.

TEST VI. Uważnie przeczytaj tekst i dokładnie wykonaj wszystkie polecenia.

Skarbonka Natalki

Natalka od dawna zbierała pieniądze na łyżworolki. W klasie już wszyscy je mieli. Często podchodziła do swojej świnki-skarbonki i potrząsała nią, jakby od tego mogło w niej przybyć oszczędności.

Pewnego wieczoru zapisała w swoim pamiętniku: "W czwartek przyjedzie tatuś ze sztabu powodziowego i na pewno dołoży mi resztę pieniędzy". Szybko zamknęła pamiętnik, zgasiła lampkę nocną i ułożyła się wygodnie na łóżku.

Ale nie mogła zasnąć. Z pokoju dochodziły słowa podawanych przez telewizję komunikatów, których mama słuchała z przejęciem.

Aż tu nagle ktoś puka do drzwi.

- Tatuś, tatuś! - krzyknęła radośnie Natalka.

Rzeczywiście, był to tatuś, ale jakiś dziwnie smutny i zmęczony.

- Jak to dobrze, że jesteś! - ucieszyła się mama. - Ale co się stało? Miałeś przecież wrócić dopiero jutro.

- Muszę zabrać inne, odpowiedniejsze ubranie, no i trochę rzeczy dla powodzian. Przygotuj je, Małgosiu. Tam się wszystko przyda. I wyślij jutro jakieś pieniądze.

Na słowa "pieniądze" Natalka poderwała się z łóżka.

- Tatusiu, tatusiu, tak bym chciała, żebyś dołożył mi trochę pieniędzy na łyżworolki! Obiecałeś!

Tatuś spojrzał na córkę jakimś dziwnym wzrokiem i powiedział podniesionym głosem:

- Natalko, jak możesz myśleć o łyżworolkach, kiedy tam ludzie potrzebują pomocy!

Dziewczynka spuściła głowę i odeszła w milczeniu.

Raniutko Natalka stała przy łóżku rodziców ze skarbonką w rękę.

- Tatusiu, ja też chcę pomóc powodzianom. Weź moje pieniądze.

Tatuś przytulił Natalkę i szepnął jej czule do ucha:

- Jestem z ciebie dumny, kochanie.

Po śniadaniu Natalka poszła z mamą do banku, a kiedy wróciły, w przedpokoju stały nowiutkie łyżworolki z karteczką: "Dla mojej dzielnej córki - tatuś".

- Jak to, przecież ja oddałam pieniądze...

1. Na co Natalka zbierała pieniądze?

- a) na deskorolkę
- b) na łyżworolki
- c) na buty narciarskie

2. Jaki kształt miała skarbonka Natalki?

- a) jabłuszka

- b) gitary
- c) świnki

3. Jakiego dnia tatuś Natalki wrócił do domu?

- a) w poniedziałek
- b) we wtorek
- c) w środę

4. Na co przeznaczyła Natalka swoje oszczędności?

- a) na łyżworolki
- b) na cukierki
- c) na pomoc powodzianom

5. Podkreśl zdanie prawdziwe.

- a) Natalka prowadziła pamiętnik.
- b) Natalka chciała kupić pamiętnik.
- c) Natalka miała pamiętnik, ale jeszcze nic w nim nie zapisała.

6. Tatuś kupił Natalce łyżworolki, bo:

- a) chciał jej sprawić przyjemność,
- b) była bardzo grzeczna,
- c) wzruszył się piękną postawą córki.

TEST VII. Przeczytaj uważnie tekst i odpowiedz na pytania.

Wiewiórka

Do klasy weszła nowa dziewczynka. Była bardzo mała. Mniejsza nawet od klasowego krasnoludka, Jolki. Ale nie o wzrost tu chodziło. Nowa była ruda. A był to najbardziej rudy odcień, jaki można było sobie wyobrazić. Do tego włosy sterczały na wszystkie strony jak wiechcie słomiane. Na dodatek nowa miała jeszcze piegi. Już na pierwszej lekcji rozległy się tu i ówdzie chichoty. Najbardziej śmiały się dziewczyny.

Ruda siedziała sobie zupełnie spokojnie, jakby jej nic nie obchodził gwar i hałas. Zgłosiła się nawet do odpowiedzi i odpowiadała dosyć dobrze. Wreszcie rozległ się dzwonek. Pani wyszła z klasy i wszyscy ruszyli do drzwi. Chcieli wybiec na przerwę, ale nowa podbiegła do drzwi i zagroziła im drogę. - Poczekajcie chwilę - zawołała. - Nie wychodźcie jeszcze. Chciałabym wam coś powiedzieć. Wszyscy spojrzeli na nią zaskoczeni.

- Mam na imię Agnieszka - powiedziała. - Ale wy na pewno będziecie na mnie mówili zupełnie inaczej. Dodała to z uśmiechem, ale w jej głosie czuło się smutek.

- Chcę was uprzedzić, że będziecie musieli się wysilić, żeby wymyślić coś nowego. No, bo Rudzielec, Ruda, Marchewka, Ruda Mysz odpada - wypowiedziała jednym tchem. - Nazywano mnie już także Wiewiórką, Żółtą Rybką i mówiono na mnie Piegus. A, chcę wam również powiedzieć, że rude włosy są ostatnio szalenie modne.

- Nie wygłupiaj się, Agnieszko, chodźmy lepiej na boisko, szkoda przerwy! - zawołała Kryśka. Jacek, Rafał i Ola pokiwali znacząco głowami. Pozostali milczeli, ale doskonale wiedzieli, że będą nazywać ją Agnieszką.
wg opowiadania W. Osuchowskiej-Orłowskiej

1. Do klasy:

- a. przyszedł nowy kolega,
- b. przyszła nowa koleżanka,
- c. przyszli dziewczyna i chłopak,
- d. przyszły dwie dziewczyny.

2. Krasnoludkiem klasowym nazywano:

- a. Jacka,
- b. Agnieszkę,
- c. Jolkę,
- d. Rudą.

3. Z "nowej" najbardziej:

- a. śmiali się chłopcy,
- b. śmiały się dziewczyny,
- c. nikt się nie śmiał,
- d. śmiała się nauczycielka.

4. Nowa dziewczynka nazywała się:

- a. Agnieszka,
- b. Jolka,
- c. Kryśka,
- d. Ola.

5. Dlaczego dzieci śmiały się z "nowej"?

- a. Ponieważ była bardzo wesoła.
- b. Była śmiesznie ubrana.
- c. Miała rude włosy i piegi.
- d. Była bardzo wysoka i gruba.

6. Autorka nadała temu opowiadaniu tytuł "Wiewiórka", ponieważ:

- a. opowiada o życiu i zwyczajach wiewiórki,
- b. opowiada o przyjaźni dzieci z wiewiórką,
- c. opowiada o przygodzie z wiewiórką w lesie,
- d. opowiada o dziewczynce, którą tak przezywano.

7. Które przydomko nie dotyczy Agnieszki:

- a. Rudzielec,
- b. Krasnoludek,
- c. Żłota Rybka,
- d. Marchewka.

8. W jaki sposób dziewczynka nie reagowała na śmiech i szept koleżanek i kolegów?

- a. Siedziała spokojnie.
- b. Zgłaszała się do odpowiedzi.
- c. Płakała.
- d. Poprawnie odpowiadała na lekcji.

9. Dlaczego Agnieszka zatrzymała dzieci przed wyjściem na przerwę?

- a. Chciała nakrzyczeć na nich za to, że ją wyśmiewali.
- b. Chciała, aby wymyślili jej nowe przezwisko, gdyż je kolekcjonuje.
- c. Chciała się przedstawić, aby nikt jej nie przezywał.
- d. Chciała zrobić im na złość, żeby mieli krótszą przerwę.

10. Włosy Agnieszki były:

- a. czarne jak smoła i sterczały na wszystkie strony jak wiechcie,
- b. jasne jak len i sterczały jak słoma,
- c. rude jak kasztany, ale pięknie zaczesane na bok,
- d. rude i sterczały na wszystkie strony jak wiechcie słomiane.

PRZYGOTOWAŁY:
Grażyna Durok
: mgr Mirosława Styczeń

Czytanie ze zrozumieniem na lekcjach języka polskiego.

.

SPRAWDZIANY POLONISTYCZNE

Rodzaje zdań

. Przeczytaj i postaw odpowiednie znaki.(! ? .)

- Dokąd idziesz ____
- Do łazienki ____
- Po co ____
- Umyję ręce ____
- Pośpiesz się ____

2. Pamiętaj!

- Na końcu zdań oznajmujących stawiamy kropkę.
- Na końcu zdań pytających stawiamy znak zapytania.
- Na końcu zdań rozkazujących stawiamy wykrzyknik.

3. Wpisz w wykropkowane miejsce właściwe nazwy zdań.

Nie chodź po kałużach!.....

Pij syrop z cebuli! .....

Dbaj o swój wzrok!.....

W marcu często zmienia się pogoda.....

W dzień grzeje słońce. ....

Wieczorem pada deszcz.....

Co cię boli?.....

Czy kupiłeś lekarstwa? .....

Jak się czuje Tomek?.....

4. Ułóż po jednym zdaniu: oznajmującym, pytającym, rozkazującym.

.....

.....

.....

Fonetyka

1. Wypisz samogłoski.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Wypisz poznane dwuznaki.

--	--	--	--	--	--	--

3. Uzupełnij tabelkę.

Wyraz	Sylaby	Litery	Głoski
choinka	3	7	6
szczotka			
telewizor			
domeczek			
Ela			
osa			
rzeczka			
deszcz			
las			
plot			

1. Przeczytaj i skreśl zdanie nieprawdziwe.

- Pieniądze spacerują po ulicy.
- Ptaki mają pióra.
- Obiad to pora roku.
- Jabłko jest drzewem.
- Słońce świeci.

2. Rozwiń zdanie.

Janek jedzie.

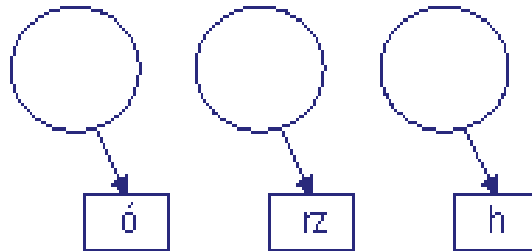

---

3. Uzupełnij wyrazy podanymi literami: h, ó, ch, rz, u, ż.

Mi ał, g ry, k ra, aba, erbata, odk   acz;

4. Uzupełnij baloniki odpowiednimi wyrazami.

5. Ułóż i zapisz zdanie z rozsypanki wyrazowej.

dni. i Nie deszczowych lubię chłodnych

---

6. Obrysuj kolorem czerwonym rzeczowniki, a kolorem niebieskim - czasowniki.

ćwiczyl malował buty uczeń

rozmawiają lekarz kredki jedzie

kukułka napisał szafa mucha rysują

7. Połącz pasujące do siebie części zdania.

Rzeczpospolita Polska

godłem Polski.

Orzeł Biały jest

stare zegary.

Tata kolekcjonuje

to moja Ojczyzna.

8. Połącz strzałką kółka w pary.

Ciało kreta jest
pokryte czarnym
futerkiem.

La mi sa
Kę so ny

brat miska
siostra krzesło
żaba samolot

D k l j
M k s
H o f r p

wyrazy

litery

zdanie

sylaby

Czytanie ze zrozumieniem
na lekcjach języka francuskiego.

ACTIVITÉ 1

Méthode de français - BRAVO! 1 - Unité 7
2-ième classe du collège

LA VIEILLE USINE

- *Qu'est-ce que vous faites là?*
- *Ouh! La peur!*
- *Vous faites une drôle de tête, dites-donc!*
- *Qu'est-ce qui vous arrive?*
- *Oh, quelle trouille!*
- *Mais enfin, que se passe-t-il?*
- *Eh bien voilà, à 7 heures, on sort du basket...on passe devant la vieille usine...*
- *Et alors?*
- *On entend un sifflement. Ça vient de l'usine! On commence à avoir peur...*
- *J'ai dit à Guillaume: "Allons voir".*
- *On passe derrière le bâtiment. On cherche une fenêtre pour voir à l'intérieur. Tout à coup, on entend un bruit terrible!*
- *On voit une lumière très forte... de la fumée sous la porte . Alors, on file, et vite!*
- *Et vos vélos?*
- *Ils sont là-bas contre le mur de l'usine.*
- *Alors, qu'est-ce qu'on fait?*
- *On va chercher nos vélos, tiens!*
- *Retournons à l'usine.*
- *Non, non, non, une minute... Attendez.*

Ex. 1

Zrozumiałeś?

Zakreśl prawidłową odpowiedź.

Exemple Guillaume et Alexandre sortent du basket.

1. Les garçons ont peur.
2. Les filles vont au basket.
3. Il y a de la fumée dans l'usine.
4. Ils entendent un bruit dans l'usine.
5. Mélanie veut rentrer à la maison.
6. Antoine retourne à l'usine.

VRAI	FAUX	?
+		

Ex. 2

Posłuchaj dialogu i odpowiedz na pytania:

1. A quelle heure sortent-ils du basket?
2. Qu'est-ce qu'ils entendent?
3. Où sont leurs vélos?
4. Qu'est-ce qu'ils vont faire?

PRZYGOTOWAŁA: mgr Magdalena Andron

Czytanie ze zrozumieniem
na lekcjach historii.

Państwo Mieszka w opisie Ibrahima ibn Jakuba.

Po przeczytaniu tekstu, odpowiedz na pytania.

A co się toczy kraju Mieszka, to jest on najrozleglejszy z ich krajów. Obfituje on w żywność, mięso, miód i rolę orną. Ma on trzy tysiące pancernych podzielonych na oddziały, a setka ich znaczy tyle, co dziesięć secin i innych wojowników. Daje on tym mężom odzież, konie, broń i wszystko, czego tylko potrzebują. A gdy jednemu z nich urodzi się dziecko, on każe mu wypłacać żołąd od chwili urodzenia, czy będzie płci męskiej czy żeńskiej.

A gdy dziecię dorosnie, to jeżeli jest mężczyzną, żeni go i wypłaca za niego dar ślubny ojcu dziewczyny, jeżeli zaś jest płci żeńskiej, wydaje ją za męża i płaci dar ślubny ojcu dziewczyny.

1. Jaki książę jest wymieniony w tekście?

.....

2. W co obfituje kraj wymieniony przez Ibrahima ibn Jakuba?

.....

3. Jak wygląda organizacja wojska?

.....

4. Co książę daje swoim wojownikom?

.....

5. Jak książę dba o dzieci swoich wojowników?

.....

6. Kto decyduje o małżeństwie dzieci wojów?

.....

Oświecenie w Polsce.

Po przeczytaniu tekstu, odpowiedz na pytania.

Oświecenie znalazło w Polsce wielu zwolenników: wśród niektórych magnatów, części szlachty oraz wśród mieszczaństwa, a nawet postępowego duchowieństwa katolickiego. Rozwój Oświecenia w Polsce przypada na okres panowania ostatniego króla St. Augusta Poniatowskiego. Najpełniej wystąpił program naprawy Rzeczypospolitej w pismach dwóch pisarzy politycznych: Hugona Kołłątaja i Stanisława Staszica. Hugo Kołłątaj pochodził zubożałej szlachty. W swych pismach domagał się skasowania liberum veto i wolnej elekcji, utworzenie silnego rządu i armii. Żądał również nadania mieszczanom takich praw jakie posiadała szlachta. Zgrupował wokół siebie grono najbardziej postępowych pisarzy i działaczy politycznych, nazywane „Kuźnicą Kołłątajowską”.

Stanisław Staszic był synem zamożnego mieszczanina. Poświęcił się karierze duchowej, ponieważ była to wówczas jedyna droga awansu dla mieszczan. W swych pismach występował w obronie chłopów: opisywał nędzę pańszczyźnianego chłopca.

Chciał zamiany pańszczyzny na czynsz. Żądał praw dla mieszczan oraz ograniczenia samowoli magnaterii i szlachty. Domagał się utworzenia 100 tysięcznej armii.

1.Kto był zwolennikiem Oświecenia w Polsce?

.....

2.Wymień pisarzy politycznych tamtego okresu?

.....

3.Czego domagał się w swych pismach Hugo Kołłątaj?

.....

4.Dlaczego St. Staszic został duchownym?

.....

5.Jak, zdaniem Staszica można poprawić los chłopca?

.....

6.Jak liczną armię chciał utworzyć?

.....

Uгода zborowska z Kozakami 1649r.

Po przeczytaniu tekstu, odpowiedz na pytania.

1. Kozacy maja odejść, wyprosiwszy pokornie przebaczenie u króla.
2. Królewskim słowem zaręczone kozakom zaporoskim utrzymanie na wieki przy wszystkich dawnych swobodach, immunitetach, prerogatywach, przywilejach: no, co im będzie nowy dyplom wydany.
3. Król potwierdza liczbę czterdziestu tysięcy rejestrowanych kozaków.
4. Na wieczne czasy przeznacza hetmanom dobra czehryńskie.
5. Obóz kozacki powinien być od polskiego oddzielony.
6. Żydzi, wszyscy dzierżawcy maja z Rusi ustąpić.
7. Wojewoda i kasztelan kijowski mają być Ruskiego wyznania.
8. Zostaną zwrócone Ruiną cerkwie we Włodzimierzu, Krasnymstawie, Lublinie, Sokalu.

1. Co król zaręczył własnym słowem?

.....

2. Ile wносиła liczba rejestrowanych kozaków?

.....

3. Jakie dobra otrzymali hetmani Kozacy?

.....

4. Jaki był stosunek Kozaków do Żydów?

.....

5. Jak zostało wyróżnione wyznanie prawosławne?

.....

6. Gdzie znajdowały się cerkwie zwrócone kozakom?

.....

7. Spróbuj ocenić, jakim dyplomata był król Jan Kazimierz?

.....

Wojsko polskie w drugiej połowie XVI i w XVII w.

Po przeczytaniu tekstu, odpowiedz na pytania.

W XVI w. Wszystkie armie europejskie przeszły głębokie przeobrażenie. Zmiany te miły miejsce również w Polsce. Doskonalenie broni palnej sprawiło, że jazda zakuta od stóp do głowy w ciężkie uzbrojenie utraciła swe znaczenie. Jazdę przygotowano do wykonywania wszechstronnych zadań, poczynając od głębokich manewrów na tyły przeciwnika, poprzez walkę ogniową w szyku konnym lub pieszym, po przełamujące uderzenie i pościg. Coraz bardziej liczyła się piechota, artyleria, rozwijała się sztuka fortyfikacyjna oblężnicza. O pomyślnym wyniku bitwy zaczęło decydować współpraca podstawowych rodzajów wojsk- piechoty, jazdy, artylerii. Zaznaczył się spadek roli pospolitego ruszenia na rzeczy zawodowej, dobrze wyszkoleni i zdyscyplinowanej armii.

Spśród królów polskich, panujących w końcu XVI i w XVII w. Dziedzinie unowocześnienia armii i rozwoju polskiej sztuki wojennej największe zasługi położyli: Stefan Batory, Władysław IV, i Jan Kazimierz a szczególnie Jan III Sobieski. I tak Batoremu zawdzięczamy powołanie piechoty wybranieckiej, zwanej też łanową, Sobieskiemu zaś rozwój dragonii- rodzaju wojska, które w miarę potrzeby pełniło funkcje piechoty lub kawalerii.

1. Jakie wojsko straciło znaczenie w XVI w.?

.....

2. Jakie rodzaje wojsk zaczęły mieć duże znaczenie w XVI w.?

.....

3. Znaczenie jakiego wojska w Polsce spadło w XVI w.?

.....

4. Którzy władcy przyczynili się do reorganizacji polskiego wojska?

.....

5. Kto był twórcą piechoty łownej ?

.....

6. Który król rozwijał flotę wojenną ?

.....

7. Jaką rolę mogła pełnić na polu walki dragonia?

.....

PRZYGOTOWAŁA: mgr Ewa Wróbel

Czytanie ze zrozumieniem
na lekcjach matematyki.

W klasie VI szkoły podstawowej oraz III gimnazjum bardzo pomocne dla ćwiczenia umiejętności czytania ze zrozumieniem są przygotowane bardzo dobrze dwie pozycje:

- ✓ **„MATEMATYKA. Kalendarz szóstoklasisty”-**
przygotowany do sprawdzianu po szkole podstawowej, w którym podstawowym sprawdzanym standardem jest umiejętność czytania ze zrozumieniem.
Krótkie testy zawierające zadania zamknięte i otwarte ćwiczą umiejętność czytania tekstów, tabel, diagramów, planów i map.
- ✓ **Matematyka w zastosowaniach -**
ostatni rozdział podręcznika „Matematyka z plusem dla III klasy gimnazjum” , który ma służyć ćwiczeniu umiejętności matematycznych opisanych w standardach egzaminacyjnych, a więc również czytaniu ze zrozumieniem różnorodnych tekstów (kultury, użytkowych, popularnonaukowych, publicystycznych i innych)
w rozdziałach: Czytanie informacji, Czytanie diagramów, Czytanie map.

Czytanie ze zrozumieniem musimy oczywiście ćwiczyć już wcześniej.
Doskonałym sposobem kształtowania tej umiejętności jest rozwiązywanie zadań z treścią według następujących etapów:

- czytanie treści zadania, nawet kilkakrotnie
- opowiedzenie na głos treści zadania, z uwzględnieniem co wiemy , a co mamy wyliczyć
- wypisanie potrzebnych wiadomości
- ustalenie metody rozwiązania zadania
- rozwiązanie zadania
- sprawdzenie poprawności rozwiązania
- udzielenie odpowiedzi.

Ciekawym sposobem na rozwiązywanie zadań z treścią jest „*praca z zadaniami na kartach*”. Metoda ta polega na podzieleniu informacji z zadania na kawałki i zapisaniu ich na pojedynczych kartach. Do informacji rzeczywiście potrzebnych dodaje się zbędne, pozornie tylko związane z zadaniem. Oto jak wykorzystać tę metodę do przykładowego zadania:

Zad.

Pan Wojtek dostał w spadku po dziadku duży księgozbiór. Postanowił zostawić sobie dokładnie połowę wszystkich książek, a resztę przekazał dwóm szkołom. Biblioteka gimnazjum otrzymała od pana Wojtka 279 książek, a biblioteka szkoły podstawowej 542. Ile książek liczył księgozbiór dziadka?

Najpierw ustalamy pytanie:

Ile książek liczył księgozbiór dziadka pana Wojtka?

Następnie dzielimy zadanie na zdania zawierające pojedyncze informacje, np.

- Pan Wojtek otrzymał w spadku po dziadku duży księgozbiór.
- Pan Wojtek postanowił pozostawić sobie dokładnie połowę wszystkich książek.
- itd.

Teraz trzeba dołożyć trochę informacji zbędnych. Ważne, aby zawierały liczby; uczniowie często uważają za istotne te właśnie informacje, np.

- Pan Wojtek podczas wakacyjnych pobytów u dziadka przeczytał dokładnie 312 książek.
- Pan Wojtek był uczniem Szkoły Podstawowej w Jerzwałdzie.
- itp.

Ostatnim etapem pracy nauczyciela jest przygotowanie instrukcji dla grupy i można przystąpić do rozwiązywania zadania.

Instrukcja.

W Jerzwałdzie, w starym drewnianym domu znajduje się biblioteka, zawierająca duży księgozbiór. Pan Wojtek, nowy właściciel księgozbioru, zasiada w starym fotelu Dziadka. Ile książek znajduje się w bibliotece...

Zadaniem waszym jest ustalenie, ile książek liczył księgozbiór pana Wojtka.

- *Rozdajcie karty.*
- *Zapoznajcie się z informacjami zawartymi na kartach.*
- *Dyskutujcie. Róbcie notatki. Wykonujcie obliczenia.*

Klasa podzielona jest na grupy (3-5 osobowe). Każdy zespół otrzymuje zestaw kart i instrukcję.

Po rozwiązaniu zadania i sprawdzeniu jego poprawności grupa przygotowuje się do prezentacji zadania na forum klasy.

Przedstawiona metoda rozwiązywania zadań z treścią ćwiczy umiejętność czytania ze zrozumieniem, konieczną do ustalenia, które wiadomości są potrzebne do rozwiązania zadania, a które zbyteczne. Zmusza ucznia do samodzielnego czytania, analizy oraz znalezienia sposobu rozwiązania postawionego problemu.

Oprócz rozwiązywania zadań z treścią istnieją inne sposoby ćwiczenia umiejętności czytania ze zrozumieniem na lekcjach matematyki. Na każdej jednostce lekcyjnej można wprowadzać czy utrzymywać umiejętności matematyczne korzystając z kilku rodzajów zadań, rozwijających standard – czytanie ze zrozumieniem:

- zadania typu: prawda – fałsz, np.

zad.

Podkreśl zdania nieprawdziwe.

- a. Dokładnie dwa kąty wewnętrzne w trójkącie rozwartokątnym są ostre.***
- b. Istnieje trójkąt, który jest jednocześnie równoboczny i prostokątny.***
- c. Suma miar kątów wewnętrznych trójkąta wynosi 180o.***
- d. Każdy trójkąt równoramienny jest równoboczny.***

- zdania do uzupełnienia, np.

zad.

Uzupełnij zdania:

- a. Środek ciężkości trójkąta, to ..... przecięcia się jego .....***
- b. Czworokąt, który ma dokładnie ..... jest równoległobokiem.***
- c. W rombie przekątne są ..... i dzielą się .....***

- zadania zawierające potrzebne informacje np. w tabeli zad.

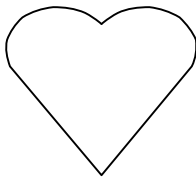
Narysuj daną figurę i podaj jej nazwę.

<i>Czworokąt, który ma dokładnie jedną parę boków równoległych i dokładnie jedną parę boków równych.</i>	<i>Figura będąca jednocześnie trapezem, rombem i prostokątem.</i>	<i>Czworokąt, który nie jest równoległobokiem, jego przekątne przecinają się pod kątem prostym i ma dwie pary boków równych.</i>
<i>Nazwa</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Nazwa</i>

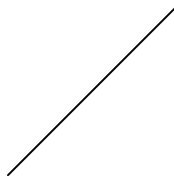
- zadania przyporządkowujące odpowiednie wiadomości, np. zad.

Przyporządkuj rysunkom odpowiednie określenia.

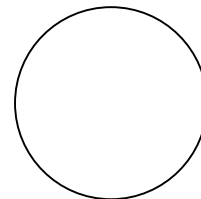
a.

b.

c.

- A. Dana figura ma nieskończenie wiele środków symetrii.
 B. Dana figura ma dokładnie jeden środek symetrii
 C. Dana figura nie ma środka symetrii.*

<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>

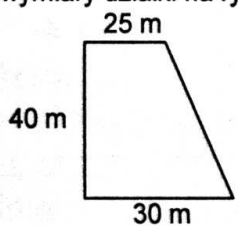
- zadania praktyczne, ćwiczące umiejętność odczytywania potrzebnych wiadomości:
  - ✓ z rozkładu jazdy pociągów, autobusów itp.
  - ✓ z karty dań w barze czy restauracji
  - ✓ z cennika wywieszonego w sklepie
  - ✓ z cennika opłat za połączenia telefoniczne itd.

Ćwiczenie czytania ze zrozumieniem wśród uczniów można szczególnie usprawniać podczas lekcji prowadzonych w grupach. Przygotowane dla poszczególnych grup instrukcje w formie pisemnej zmuszają ucznia do czytania i zrozumienia przekazanego tekstu, co jest podstawą poprawnego rozwiązania zadania czy problemu.

Nauczyciele dbający o rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem powinni jak najczęściej „suche” zadania matematyczne „ubierać” w ciekawe i opisowe formy, aby przyciągały ucznia i zachęcały do czytania. Zabiegi te są pracochłonne, ale opłacalne.

Zamiast zadania typu: oblicz pole powierzchni trapezu ..... , ciekawsze jest zadanie:

Po zapoznaniu się z treścią ogłoszeń odpowiedz na pytanie:

<p style="text-align: center;">Ogłoszenie 1</p> <p>Sprzedam atrakcyjną działkę rekreacyjno-budowlaną, blisko jeziora, częściowo zalesioną. Media obok działki. Cena 7,50 zł/m². Kształt i wymiary działki na rysunku.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Telefon 7654321</p>	<p style="text-align: center;">Ogłoszenie 2</p> <p>Pilnie sprzedam działkę rekreacyjno-budowlaną, prostokątną o wymiarach 22 m x 50 m, w okolicy lasu, niedaleko pól golfowych i kortów tenisowych. Media blisko działki. Cena 800 zł/ar.</p> <p>Uwaga !! Przy zakupie w ciągu 3 dni od ukazania się ogłoszenia rabat 10% !!</p> <p style="text-align: center;">Telefon 1234567</p>
---	---

Zakup której działki jest bardziej korzystny ?

.....

PRZYGOTOWAŁA: mgr Wiesława Bober

Czytanie ze zrozumieniem
na lekcjach wychowania fizycznego.

Rozwijanie osobowości i doskonalenie umiejętności z piłki ręcznej w obwodzie ćwiczebnym .

1. Przygotowanie stanowisk zgodnie z instrukcją prowadzącego podaną na wcześniej przygotowanych kartkach .
2. Pokaz i omówienie sposobu wykonywania ćwiczeń na poszczególnych stanowiskach .

Klasa podzielona jest na 8 par, po wykonaniu zadania - siad skrzyżny. Na każdym stanowisku ćwiczenie wykonywane jest dwukrotnie :

1 ćwiczenie – 25s., przerwa – 20s.

2 ćwiczenie – 20s., przerwa - 30s., po czym zmiana stanowisk .

OBWÓD ĆWICZEBNY :

- 1) PW – ustawienie twarzą do siebie w odległości 4 m. podanie piłki do partnera w trakcie poruszania się w przód, cofnięcie się i chwyt piłki podanej przez partnera
- 2) PW - zwis nachwytem na poprzeczce bramki – podciąganie ugiętych NN do klatki piersiowej
- 3) Przeskoki przez skakankę
- 4) Kozłowanie piłki slalomem między trzema chorągiewkami tam i z powrotem
- 5) PW – pozycja startowa wysoka po przeciwnych stronach za linią startu – na sygnał bieg po klocek, zabranie go, powrót i ułożenie go za linią startu (partner wykonuje to samo w przeciwnym kierunku)
- 6) PW – postawa, RR w górze z piłką – z maksymalną siłą rzuty o podłoże przed sobą
- 7) PW – piłki ułożone w odległości 12 m. od bramki przy nich zawodnicy – kozłowanie piłki zakończone rzutem do bramki (dowolnym sposobem) z odległości 7 m. powrót biegiem po kolejną piłkę
1ka – pozycja prawe rozegranie
2ka – lewe rozegranie
- 8) Wielokrotne przeskoki obunóż przez trzy piłki ułożone w rzędzie

PRZYGOTOWAŁA: mgr Iwona Zonik

TESTY SPRAWDZAJĄCE umiejętność czytania ze zrozumieniem.

(testy są niedostępne z powodu ich funkcji sprawdzającej i kontrolnej)

OPRACOWAŁY: G.Durok, mgrU.Gołda
mgrJ.Graboń-Polok,
mgrG.Kramarczyk, mgrM.Mol,
mgrD.Pardon, mgrM.Styczeń, mgrB.Ślipek

REGULAMIN
BADANIA UMIEJĘTNOŚCI CZYTANIA ZE ZROZUMIENIEM

1. W badaniu biorą udział wszyscy uczniowie Zespołu Szkół Sportowych.
2. Uczniowie nieobecności w dniu badania wypełniają test w późniejszym terminie wyznaczonym przez dyrektora Zespołu Szkół Sportowych.
3. Prace uczniów są kodowane.
4. Test przeprowadzany jest jednocześnie we wszystkich klasach na danym poziomie.
5. Prace uczniów sprawdzane są przez nauczycieli przeprowadzających badanie.
6. Za poprawną odpowiedź uczeń otrzymuje **1** pkt, natomiast za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi – **0** pkt.
7. Analizę wyników poszczególnych uczniów i klas przeprowadzi zespół nauczycieli. Wyniki analizy zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej i rodzicom.
8. Na zakończenie roku szkolnego spośród wszystkich uczniów na poszczególnych etapach kształcenia zostanie wyłoniony:

NAJLEPSZY Z NAJLEPSZYCH W SZTUCE CZYTANIA ZE ZROZUMIENIEM.